

TÜSİAD KONJONKTÜR

T Ü R K S A N A Y İ C İ L E R İ V E İ Ş A D A M L A R I D E R N E Ğ İ

SAYI 21

YAYIN TARİHİ:
TEMMUZ 1999

Değerlendirme
Üretim ve Enflasyon

Bütçe ve Para Politikaları
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi
1999 ve 2000 yılı Beklentileri
sayfa 1-4

Tablolar
Sanayi Üretimi ve Fiyatlar
Dış Ticaret
Konsolide Bütçe
Parasal Gelişmeler
Milli Gelir
sayfa 5-9

Grafikler
Sanayi Üretimi
Genel Denge
Fiyatlar
Parasal Gelişmeler
Bütçe ve Para Politikaları
Dış Ticaret
sayfa 10-15

1999 ve 2000 Yılı
Senaryoları
sayfa 16

19. sayıdan itibaren TÜSİAD
KONJONKTÜR bülten
görünümünde
yayınlanmaktadır.
Ancak, tüm ayrıntılı tablo
ve grafikler
www.tusiad.org
adresinde sunulmaktadır.

İLK ÇEYREKTE BEKLENENDEN DAHA DERİN DURGUNLUĞA RAĞMEN EKONOMİDEKİ CANLANMA PERSPEKTİFİ SÜRÜYOR

I. Üretim ve Enflasyon

Birinci çeyrekte ciddi bir küçülme gösteren ekonomik faaliyet bu çeyrekte çıkış sinyalleri vermektedir.

1999 yılının ilk çeyreğinde ekonomik faaliyet beklentilerin üstünde bir daralma göstermiştir. Birinci çeyrekte yaşanan hızlı daralma, ikinci çeyrekte ekonomik faaliyetlerin canlanmasına yönelik güçlü iyimser beklentileri daha az iyimser bir noktaya getirmiştir. TÜSİAD, ikinci ve üçüncü çeyrek büyüme hızı tahminlerini, sırasıyla, yüzde -0.7'den -1.1'e ve yüzde 5.7'den 3.4'e revize ederek, bu beklentisini korumaktadır.

• 1998'in birinci çeyreğinde yüzde 9.2 ile güçlü bir büyümenin ve ikinci çeyrekle beraber gözlenen durgunluğun ardından, GSMH, 1999'un ilk çeyreğinde yüzde 8.4 küçülmüştür. Sanayi sektöründeki yüzde 9.3'lük daralmanın yanı sıra, ticaret faaliyetlerinin yüzde 15.4 oranında azalması bu düşüşte etkili olmuştur.

• Daralma özel sektörden kaynaklanmıştır. Özel sektörde dayanıklı tüketim malı harcamaları yüzde 10.6; başta makine-teçhizat olmak üzere, yatırımlar yüzde 20.7 düşmüştür; kamuda ise devlet harcamaları yüzde 5, yatırımlar yüzde 1.4 artmıştır.

• 1999 yılının ilk çeyreğinde endeks, sanayi üretiminin yüzde 9.7 düştüğünü göstermektedir. İmalat sanayi üretiminde düşüş daha şiddetli hissedilmektedir. Özellikle özel imalat sanayi üretimi yüzde 14.7 gerilemiştir. Tüm sektörlerde durgunluk hissedilirken, tekstil, giyim, deri, kağıt, taşıt ve ulaşım araçları sektörlerinde ciddi düşüşler gözlenmektedir.

• Üretim ve tüketimdeki daralma, birinci çeyrekte ekonomik aktiviteyi canlandırıcı para ve bütçe politikaları uygulamaları karşısında Nisan ayında duraklamıştır. Nisan ayı sanayi üretimi, geçen senenin aynı ayına göre yüzde 4.3'lük bir artış göstermiş; bir süredir bir önceki yıl oranlarının altında seyreden kapasite kullanım oranı yüzde

77.7'e çıkarak 1998 Nisan ayı seviyesini yakalamıştır. Merkez Bankası ve DİE'nin yaptığı iktisadi eğilim anketleri de genel gidişat beklentilerinin Kasım-Aralık 1998 döneminden itibaren olumluya dönmeye başladığını göstermektedir.

• Ancak, ikinci çeyrekte genişleyici politikaların terkedilmesinin yanı sıra, olumlu beklentilerin realize olmaması üretimi yeniden olumsuz etkilemiştir. Mayıs ayında üretimin yeniden yüzde 4 oranında küçülmesine rağmen, ekonometrik hesaplamalar daralmanın en dip noktasının birinci çeyrekte geçildiğini ve ekonominin toparlanma sinyalleri verdiğini göstermektedir.

Durgunluktan çıkış sinyallerine ve dünya petrol fiyatlarındaki artışlara paralel olarak enflasyon düşme trendinden sapmaktadır.

• İç piyasada durgunluk ve dış piyasada hammadde fiyatlarının düşmesi, Mart ayında toptan eşya fiyat artışlarını yüzde 48.2'ye kadar çekmiştir. İkinci çeyrekle beraber bu iki faktörün tersine dönmesi, enflasyonun düşme eğilimini durdurmuştur. Uluslararası piyasalarda sene başında petrolün varil 10 dolar civarında iken, Haziran sonu itibariyle 17 dolara yükselmiştir. Buna paralel olarak, toptan eşya fiyatları içinde petrol fiyat artışları ilk altı ayda yüzde 56.6 olmuştur.

• 1998 boyunca enflasyon hedefini yakalayabilmek için düşük tutulan kamu fiyat artışları, son dört ayda hızlanmıştır. Kamu fiyatları ilk altı ayda yüzde 35.3 artarken, özel sektör fiyatları sadece yüzde 20 artmıştır. İç ticaret hadleri (tarım fiyatları/imalat sanayi fiyatları) ise, yıl başından itibaren düşüş göstermektedir.

II. Bütçe ve Para Politikaları

İlk çeyrekte izlenen canlandırıcı bütçe politikaları, ikinci çeyrekte yerini kontrollü politikalara bırakmıştır.

1998 yılı boyunca gözlenen bütçe performansı 1999'un ilk yarısında

bozulmuştur. Ekonomik durgunluğa ve 1998'de uygulamaya konulan vergi yasasının gelir vergisi oranlarını düşürmesine bağlı olarak vergi gelirlerinin düşmesi, faizdışı fazlanın erimesine ve bütçe hedeflerinden sapılmasına neden olmuştur.

- Beş ayda toplanan vergi gelirleri 1998'in aynı dönemine göre reel olarak düşerken, özellikle personel harcamalarının, KİT'lere yapılan transferlerin ve sosyal güvenlik ve diğer kuruluşlara aktarılan fonların önemli oranlarda arttığı görülmektedir. Beş ayda 6.1 katrilyon TL gelir elde edilirken, 10.2 katrilyon TL harcama yapılmıştır. Toplam bütçe açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 173 artarak 4 katrilyon TL'ya çıkmış, faiz dışı fazla 285 trilyon TL'ya düşmüştür.

- Çoğalarak artan finansman ihtiyacı, büyük oranda uzun vadeli kamu kağıtlarıyla karşılanmıştır. Geçen yıl Mayıs ayı itibarıyla, hazine bonosuyla finansman toplam iç ve dış borç finansmanının yüzde 94'ü iken, bu yılın aynı döneminde hem kısa vadeli iç borçlanmada ve hem de dış borçlanmada net ödeyici konumuna gelinmiştir. Böylece, toplam finansman ihtiyacının yüzde 140'ı oranında devlet tahvili borçlanılmıştır.

- Haziran ayının geçici bütçe verilerine göre, ikinci çeyrek bütçe gerçekleştirmeleri program limitleri içinde kalmıştır. Ancak, Haziran ayında yeni bütçe yasasının çıkarılması aşamasında 1999 programında öngörülen hedeflerin revize edilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Personel harcamaları 825 trilyon TL, transferler 2.8 katrilyon TL artırılırken, vergi gelirlerinin 335 trilyon TL daha düşük olacağı tahmin edilmiştir. Böylece, bütçe açığı, 1999 programındaki büyüme hedefine göre, GSMH'nin yüzde 11.7'sine yükselecektir.

- İç borç stoğu, Mayıs ayı itibarıyla TL bazında 16 katrilyona, dolar bazında 40.5 milyara yükselmiştir. 1999 yılında ihale vadelerinin uzamasıyla, Mayıs itibarıyla iç borç stoğunun yüzde 74'ü devlet tahvilinden oluşmaktadır. Para piyasaları üstündeki baskıya işaret eden iç borç stoğunun geniş para arzı M2Y'ye oranı, Kasım ayından itibaren giderek yükselmekte ve faizlerin

sürdürülebilir seviyelere inmesi önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir.

- Rusya krizi sonrası dış borçlanma gücü ve siyasi belirsizlikler yılın ilk aylarında faizler üstündeki baskısını sürdürmüştür. Reel olarak yüzde 40'lar düzeyinden aşağı çekilemeyen faiz oranlarının, hükümetin reform niteliğindeki yasa tasarılarının mecliste yasalaşması başta olmak üzere istikrara yönelik kararlılığı doğrultusunda düşmesi beklenmektedir.

Merkez Bankası'nın ikinci çeyrek para politikası, ilk çeyrekte uygulanan genişlemeci politikaları dengelemeyi amaçlamaktadır.

Merkez Bankası, 1998 yılının ikinci yarısından itibaren hedef değişken olarak belirlediği net iç varlıklar kalemini, 1999 yılının ilk çeyreğinde +850 trilyon TL, ikinci çeyreğinde +1 katrilyon TL olarak hedeflemiştir. Ancak, bu dönemlerde, sırasıyla, 118 trilyon TL ve - 1.2 katrilyon TL olarak gerçekleşmiştir.

- Uluslararası piyasalardaki olumsuz konjonktürün etkisiyle dış finansman kaynakları daralan piyasalara APİ yoluyla kaynak aktarması sonucu; net iç varlıklar 1998 sonunda +477 trilyon TL'ya yükselmiştir. Ancak, 1999 başından itibaren görece olarak hareketlenen döviz girişi sonucu oluşan likidite, Merkez Bankası tarafından sterilize edilmeyince APİ alacakları ve net iç varlıklar düşme trendine girmiştir. Birinci çeyrek sonunda, rezerv para bir önceki seneye göre yüzde 115 artarken, net iç varlıklar 118 trilyon TL'ya, APİ borçları -1.3 katrilyon TL'ya inmiştir.

- Nisan ayı itibarıyla, devam eden döviz girişine paralel olarak Merkez Bankası'nın net dış varlıklarındaki artış devam etmiştir. İkinci çeyrekte, Merkez Bankası likidite fazlasını piyasadan toplayarak, rezerv para artışını kontrol altına almıştır. Haziran sonunda, rezerv para, TL bazında bir önceki senenin aynı ayına göre yüzde 63.7 ve sene başına göre yüzde 29.3 artarak anti-enflasyonist politikalarla uyumlu hale getirilmiştir.

- Merkez Bankası rezervleri, Haziran ayı sonu itibarıyla bir önceki

senenin aynı döneminin yüzde 17 altında olsa da, sene başına göre yüzde 12'lik artış göstermiştir. Haziran 1998'in döviz rezervleri açısından geçen senenin en iyi ayı olduğu düşünülürse; 22.2 milyar dolara ulaşan uluslararası rezervlerin Rusya kriziyle başlayan sürecin negatif etkisinden kurtulduğu söylenebilir.

Mart ayı itibarıyla uygulanan politikalarla para arzlarının genişlemesi kontrol altına alınarak, yıl sonu enflasyon hedefleriyle uyumlu hale getirilmeye çalışılmıştır.

1999 yılı Mart ayı itibarıyla M1, M2 ve M2Y'deki yıllık artışlar enflasyonun üstünde kalmış ve sırasıyla, yüzde 116.1, yüzde 121.4 ve yüzde 93 olarak gerçekleşmiştir. Para arzlarının kompozisyonuna bakıldığında, seçim öncesi uygulamalar ve bayramın etkisiyle Mart ayında likiditenin geçici olarak arttığı görülmektedir. Söz konusu ayda, DTH'lar ve vadeli mevduatlar tutarlı bir trend izlerken, dolaşımdaki para ve vadesiz mevduatlarda bir önceki aya göre, sırasıyla, yüzde 45 ve yüzde 11'lik artışlar yaşanmıştır. Bu artışlar sonraki aylarda dengelenmiştir.

- Haziran sonu itibarıyla, faizlerdeki yükselmenin 1999'un ilk yarısında da sürmesi sonucu vadeli mevduatlardaki yükseliş devam etmiş; sonucunda para arzlarında en büyük reel artış yüzde 28 ile M2'de gerçekleşmiştir. Dolar-TL kuru hızlı gitmesine rağmen DTH'lardaki artış sınırlı kalmış; böylece, M2Y reel olarak yüzde 22 artarken, bileşimindeki ağırlık TL'de kalmıştır.

- Kredi hacminde, 1998 Eylül ayından beri süregelen azalış eğilimi devam etmektedir. Sonbaharda muhtemel bir stand-by anlaşması, hükümetin yapısal reformlar üzerine ciddi ve kararlı bir şekilde eğilmesi, ve üretimde canlanmaya yönelik beklentiler krediler açısından iyileşme sinyalleri vermektedir.

Döviz kuru reel olarak değer kaybına devam etmektedir.

Türk Lirası'nın 1 Amerikan Doları ile 1.5 Alman Markı'ndan oluşan döviz sepetine karşı yıllık değer kaybı

Haziran ayı itibarıyla yüzde 54.7 olurken, toptan eşya fiyatlarındaki artış yüzde 50.3 olmuştur.

- Merkez Bankası kur politikasında, iki ters yönlü kısıt olan, cari işlemler dengesinin sürdürülebilirliği ve enflasyon hedeflerini gözetmektedir. 1998 yılının Ekim ayından itibaren düşüş trendindeki enflasyonu gözönüne alarak, kur politikasında ağırlığını döviz gelirlerinin sürekliliğine kaydıran Merkez Bankası, TL'nin Ekim 1998- Haziran 1999 döneminde reel olarak yüzde 12 değer kaybetmesine izin vermiştir.

- Uluslararası hammadde fiyatlarındaki artış eğilimine paralel olarak enflasyondaki düşüş trendi bir dirençle karşılaşmıştır. TÜSİAD, döviz dengesi ve enflasyonu düşürme tercihleri göz önüne alındığında, yılın ikinci yarısında kurun daha fazla reel değer kaybına uğramayacağını ve yavaşlayacağını tahmin etmektedir.

- 1998 yılında yatırımcılarına reel olarak TL ve dolar bazında sırasıyla yüzde 52 ve yüzde 51 zarar ettiren İMKB, 1999 yılı başında yakaladığı yükselme trendini sürdürmektedir. İMKB endeksi, Haziran ayı itibarıyla, yılbaşına göre reel olarak TL ve dolar bazında yüzde 54 ve yüzde 42 artmış; TL bazında 4950, dolar bazında 689 puana ulaşmıştır.

- İşlem gören şirketlerin piyasa değeri, bir önceki senenin aynı ayına göre dolar bazında yüzde 8.1 artmıştır. 1998 sonunda 8.8 olan fiyat kazanç oranı ise, Haziran ayında 14.7 olarak gerçekleşmiştir. Yılın ikinci yarısı için, politik ve ekonomik beklentilere paralel olarak, borsada iyimser beklentiler artmaktadır.

III. Dışticaret ve Ödemeler Dengesi

İthalatın ihracattan daha hızlı daralma eğilimi dış ticaret açığını azaltmıştır.

Anti-enflasyonist program, küresel krizle birlikte, iç talebi ve dolayısıyla dış ticaretimizi etkilemiştir.

- 1999'un ilk dört ayında ihracat, geçen senenin aynı dönemine göre

yüzde 8,1 daralırken ithalattaki daralma yüzde 24,5 seviyesinde gerçekleşmiş; dış ticaret açığı 6,3 milyar dolardan 3,2 milyar dolara gerilemiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı iyileşme göstererek, 1998 yılının Ocak-Nisan döneminde 57,8 iken 1999 yılının aynı döneminde 71,2 oranına yükselmiştir. Ekonomik aktivitedeki yavaşlama ve ithalat fiyatlarındaki düşüş ithalat hacmindeki daralmayı açıklamaktadır.

Reel olarak dış ticaret dengesindeki daralma daha belirgindir.

- 1998 yılı ilk üç aylık ortalamasına göre, bu yılın aynı döneminde ihracat miktarı yüzde 3,2; ithalat miktarı yüzde 19,0; ihracat fiyatları yüzde 2,3 ve ithalat fiyatları yüzde 9,4 oranında azalmıştır. İthalat fiyatlarının ihracat fiyatlarından daha hızlı düşmesi dış ticaret hadlerinin lehimizde devam etmesine neden olmaktadır.

- Asya ülkelerinde görülen kısmi iyileşmeye rağmen, Rusya krizinin olumsuz etkilerinin devam etmesi ve en önemli ticaret ortağımız olan Avrupa Birliği ülkelerinde görülen durgunluk, ihracatın azalmasına neden olmuştur. TL'nin reel olarak değer kaybettiği bir dönemde ihracatta gözlenen düşüş, yurtiçi finansman maliyetlerindeki aşırı yükselmeden de etkilenmiştir. Bununla birlikte, Türkiye'nin ihracatının dışsal şoklara karşı esnek oluşu ihracattaki azalmanın ithalata göre daha az seviyede oluşmasını sağlamıştır.

- 1999 yılının ilk dört ayında, toplam ithalatın yüzde 66,8'ini oluşturan aramaların ithalatı yüzde 25,8 azalmıştır. Sermaye malları ve tüketim mallarındaki düşüş ise sırasıyla yüzde 29 ve yüzde 47,6 olarak gerçekleşmiştir. İhracat düşerken sermaye malları ihracatında görülen artış, olumlu bir gelişme olarak görülebilir. Bunun yanında, özel sektör yatırımlarının yüzde 10,6 oranında düşmesinin etkisiyle, ithalat talebi hala yavaşlamaya devam etmektedir.

Dış ticaret açığındaki hızlı daralma, turizm gelirlerindeki düşüşe rağmen, 1999'un ilk dört ayında cari işlemler fazlası verilmesini sağlamıştır.

Ödemeler dengesi hesaplarında, 1998

yılı cari işlemler fazlası 2,6 milyar dolardan 1,8 milyar dolara revize edilmiştir. 1999 yılının ilk dört ayında, dış ticaretteki hızlı daralmanın sonucunda cari işlemler dengesi fazla vermiş; böylece, sermaye hareketlerinin geçen seneye oranla düşük seviyelerde kalmış olmasına rağmen, rezervler artmıştır.

- 1998 yılının ilk dört ayında 1,4 milyar dolar açık veren cari işlemler dengesi, bu senenin aynı döneminde 224 milyon dolar fazla vermiştir. Bavul ticareti Rusya'da yaşanan ekonomik krizin etkisiyle yüzde 60 oranında gerilerken; bavul ticareti hariç ihracattaki düşüşün ithalattaki düşüşün gerisinde kalması dış ticaret açığını azaltmıştır. 1998 yılının ilk dört ayında 4,4 milyar dolar olan dış ticaret açığının bu yılın aynı döneminde 2,3 milyar dolara gerilemesi, görünmeyen kalemindeki azalmaya rağmen cari işlemler dengesinin fazla vermesini sağlamıştır.

- 1999'un ilk dört ayında doğrudan yatırımlar ve portföy yatırımları, sırasıyla, yüzde 57,5 ile yüzde 12,6 oranlarında artmıştır. Net sermaye hareketleri, diğer uzun vadeli sermaye hareketleri ve kısa vadeli sermaye hareketlerinde görülen azalmalar sonucu, 1998 yılındaki 7,7 milyar dolar seviyesinden 3,4 milyar dolar seviyesine düşmüştür.

- 1999 yılının ikinci yarısında, ekonomik faaliyetlerde toparlanma ve ithalat fiyatlarında artış beklentileriyle nominal ithalatın artması beklenmektedir. TÜSİAD, 1999 yılı toplam ithalat seviyesini 43,1 milyar dolar, ihracat seviyesini ise 27 milyar dolar olarak tahmin etmiştir. Dış ticaret açığında geçen seneye göre küçülme beklenirken, siyasi belirsizlik nedeniyle turizm gelirlerinde azalış beklenmektedir. Bu suretle, cari işlemler fazlasının bir miktar azalarak dengeye yakın olacağı tahmin edilmektedir.

- 1998 yılı sonunda 103,3 milyar dolara ulaşan dış borç stoğu, Mart 1999 sonunda 101 milyar dolara düşmüştür. Ancak bu azalma, doların diğer paralara karşı değer kazanmasından dolayı, 3,5 milyar dolar olarak gerçekleşen lehte kur farkından

kaynaklanmıştır. Kısa vadeli borçlarda yüzde 1 oranında artışa rağmen, orta ve uzun vadeli borçlar 2,5 milyar dolar azalarak 73,5 milyar dolar seviyesine gerilemiştir.

IV. 1999 ve 2000 Yılı Beklentileri

Başlanmış olan yapısal reformların, Meclis'ten geçerek hızla uygulamaya konması, önümüzdeki dönemlerde IMF ile anlaşma yapılabilmesi ve istikrarlı bir büyüme sürecine girilebilmesi için önemlidir

TÜSİAD, yılın ikinci yarısında büyüme hızının yükselme trendine girmesini, reel faizlerin ise oluşan olumlu hava ile birlikte düşmesini beklemektedir. Yapısal reformların hayata geçirilmesiyle IMF ile yapılacak stand-by anlaşması ekonomiye yurtdışı kaynak sağlanmasına yardımcı olurken, piyasadaki beklentileri de olumlu yöne çevirecektir. Ayrıca, popülist politikalara geri dönülmemesi, birinci dönem hızlı bir daralma gösteren ekonominin sağlıklı bir büyüme sürecine girmesini kolaylaştıracaktır.

- Hükümet, 22 Temmuz tarihinde mevcut ekonomik durgunluktan çıkabilmek amacıyla acil önlemler paketi açıklamıştır. Pakette, daha çok iç talebi canlandırmaya ve Türk ihracatçılarının yurtdışındaki rekabet gücünün artırılmasına yönelik önlemler bulunmaktadır. İç talebin canlanması için tüketici kredilerinin maliyetleri indirilmiş; vergi kanununda bazı değişikliklere gidilmiştir. Zor durumda olan şirketlere, özellikle KOBİ'lere, yardım amacıyla kredi kolaylıkları sağlanmıştır. Turizm ve otomotiv sektörünün içinde bulunduğu krizden çıkarmak amacıyla ek taşıt vergisi ve ayak bastı parası düşürülmüş; ihracatı artırmak amacıyla Eximbank'a 1,3 milyar dolarlık kaynak aktarılmıştır. Bu önlemlerin yılın ikinci yarısında beklentileri olumlu etkileyerek ekonominin canlanmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

- TÜSİAD, yılın ikinci yarısında GSMH büyüme oranının hız kazanarak, yıllık yüzde 0,6 olarak gerçekleşeceğini tahmin etmektedir.

- 1998 yılında makro-ekonomik büyüklüklerde elde edilen iyileşmenin sürdürülmesi için gerekli yapısal reformlar yeni hükümet tarafından ele alınmaya başlanmıştır. Hükümet finansal sektörü güçlendirmek ve yeniden düzenlemek yolunda önemli bir adım olan ve bankaları düzenleyici ve denetleyici bağımsız bir organ oluşturan Bankacılık Kanunu'nu Meclis'ten geçirmiştir. Şu anda Hükümetin gündeminde sosyal güvenlik sistemi ve menkul kıymetler piyasası ile ilgili reformlar yer almaktadır. Bunlardan başka, IMF ile olan temaslarda, bütçeye olan maliyetleri düşürmek için tarımsal destekleme reformunun yapılacağına dair sinyaller verilmiştir.

- IMF hedeflerinin üzerinde bir artış verilmiş olmasına karşılık, hem yüzde 20'lik memur maaş artışı, hem de sosyal güvenlik yasa tasarısının hızlı bir şekilde ele alınışı, yurtdışı ve yurtdışı piyasalar tarafından olumlu karşılanmıştır. Yurtdışından fon girişi hızlanırken faiz oranlarında da düşüş yaşanmıştır. TÜSİAD, 1999 yılının ikinci yarısında faiz oranlarının yüzde 90'lar seviyesinde kalacağını; enflasyon oranının ise yıllık ortalama yüzde 51,2 seviyesinde gerçekleşeceğini tahmin etmektedir.

- Özellikle birinci çeyrekte hızlı bir artış gösteren bütçe açığınının sene sonunda 9,7 katrilyon TL'ye ulaşması; böylece bütçe açığının GSMH'ya oranının yüzde 11 gibi yüksek bir seviyede oluşması beklenmektedir. Dış ticaret açığının ise, iyi bir performans gösteren 1998 seviyesinin de altına inerek, 16,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

TÜSİAD 2000 yılı için iki ayrı senaryo öngörmüştür.

Hükümetin programına aldığı yapısal reformları yerine getirmesi durumunda, 1999 sonbaharında, ekonomik beklentilerin iyileşmesini ve dış finansman maliyetinin azalmasını sağlayacak bir IMF anlaşması yapılması olasılığı yüksektir. TÜSİAD, anlaşmanın yapılması ve yapılmaması durumlarında makro-ekonomik değişkenleri

karşılaştırmak amacıyla iki ayrı senaryo üretmiştir.

- İlk senaryoda, ekonomi politikalarında bir değişiklik olmaması durumunda, büyüme oranının daha fazla artmasına rağmen, artan olumsuz beklentilerle birlikte, makro-ekonomik dengelerde bozulma tahmin edilmektedir.

- Yurtdışı talepteki daha yüksek artış sonucu dış ticaret açığının artarak 20,5 milyar dolar seviyesine ulaşması beklenmektedir. Bütçe gelir ve giderlerindeki artışa rağmen, bütçe açığının GSMH'ya oranının yüzde 8,7 olacağı tahmin edilmektedir.

- Bütçe açığının artan cari işlemler açığı nedeniyle özel sektör üzerinde daha fazla baskı yapmayacağı; dolayısıyla, faiz oranlarının 1998 yılından daha düşük, IMF ile anlaşma senaryosunda öngörülenden ise daha yüksek olacağı düşünülmektedir. Ancak, reel faiz oranlarını yükseltici baskının devam etmesi ve yurtdışı fonların sınırlı kalması nedenleriyle, yüzde 30'lar seviyesinin altına inmeyeceği tahmin edilmektedir.

- İkinci senaryoda ise, IMF ile yapılacak stand-by anlaşması ışığında makro-ekonomik dengeler oluşturulmuştur. Bu durumda, enflasyon sene sonunda yüzde 24,6 seviyesine inerken, özellikle yurtdışında hükümete olan güvenin artmasıyla, reel faiz oranlarının yüzde 20'ler seviyesine ineceği tahmin edilmektedir.

- IMF hedeflerinin tutturulması için uygulanacak disiplinli bir bütçe politikasının bütçe açığını GSMH'nın yüzde 7,9'una düşürmesi beklenmektedir. Bu düşüşte, kontrol altında tutulacak faiz dışı harcamaların; düşen reel faizler ve artan yurtdışı borçlanma olasılığı sonucu azalacak olan faiz yükünün etkili olacağı düşünülmektedir.

- Girdi maliyetlerinin kontrolü yoluyla enflasyonun düşürülmesine katkıda bulunmak amacıyla TL'nin değerleneceği; yurtdışı talebin artmasıyla birlikte, dış ticaret açığının 1999'a kıyasla biraz daha açılacağı ve 18,3 milyar dolar düzeyine çıkacağı tahmin edilmektedir.

**TABLO 1.1 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1998-1999)
ÜRETİM VE FİYATLAR**

	1998												1999															
	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.		
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (DİE, 1997=100)																												
Yıllık % Artış	2.0	0.2	-0.9	-1.5	-2.2	-2.5	-9.6	-9.5	-7.1	-11.9	4.2	-4.0	
Aylık % Artış	-3.8	0.8	-1.5	8.0	2.0	-4.8	-5.8	-17.3	6.0	6.7	0.9	7.8	
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	-1.3	0.5	-0.2	1.8	-2.8	-2.1	-3.3	-10.5	13.8	-5.3	11.9	-4.3	
KAPASİTE KULLANIM ORANI (DİE, %)	78.7	81.1	79.4	81.8	80	79.2	74.4	72.7	72.2	75.7	77.7	77.9	
TOPTAN EŞYA FİYATLARI (DİE, 1994=100)																												
Yıllık % Artış	76.7	72.1	67.4	65.9	62.0	58.6	54.3	50.0	48.3	48.2	50.0	50.0	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	50.3	
Aylık % Artış	1.6	2.5	2.4	5.3	4.1	3.4	2.5	3.5	3.4	4.0	5.3	3.2	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	3.8	3.9	3.6	4.6	3.5	3.2	2.5	2.3	2.7	3.3	4.3	3.8	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	
TÜKETİCİ FİYATLARI (DİE, 1994=100)																												
Yıllık % Artış	90.6	85.3	81.4	80.4	76.6	72.8	69.7	65.9	63.9	63.5	63.9	63.0	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	64.3	
Aylık % Artış	2.4	3.4	4.0	6.7	6.1	4.3	3.3	4.8	3.2	4.1	4.9	2.9	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	4.0	5.5	4.3	5.0	4.2	3.9	4.0	3.5	3.5	4.1	4.1	4.0	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	
DÖVİZ KURU (MB alış kuru)																												
TL/US\$ (aylık ortalama)	260,461	267,813	273,382	274,770	278,068	294,363	306,664	321,567	341,340	359,961	379,448	394,904	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	412,175	
Yıllık % Artış	80.7	74.7	67.4	61.5	56.5	57.3	53.7	52.1	52.8	52.9	54.5	56.9	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	58.2	
Aylık % Artış	3.5	2.8	2.1	0.5	1.2	5.9	4.2	4.9	6.1	5.5	5.4	4.1	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	
FİYAT HADLERİ (DİE, 1994=100)																												
Dış Ticaret Hadleri (İhracat/İthalat)	1.012	1.049	1.015	1.040	1.026	1.047	1.053	1.077	1.086	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	1.080	
İç Ticaret Hadleri (Tarım/İmalat)	1.446	1.396	1.354	1.408	1.464	1.486	1.495	1.517	1.530	1.539	1.555	1.482	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	1.356	
İÇ BORÇLANMA YAPISI (satış miktarı ağırlıklı)																												
Yıllık Bileşik Faiz (%)	99.0	83.5	100.0	147.9	140.8	144.9	145.1	130.1	124.1	103.7	100.8	98.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	110.5	
Ortalama Vade (gün)	280	288	189	183	254	226	280	367	354	372	344	368	361	361	361	361	361	361	361	361	361	361	361	361	361	361	361	
ÜCRETLER (DİE, Dönemsel, 1992=100, İmalat Sanayi)																												
Saat Başına Reel Ücret Endeksi (yıllık % artış)	-0.6			-0.9			1.5			11.8																		
Reel Kazanç Endeksi (yıllık % artış)	-4.2			-2.2			0.4			11.0																		

(..) Yayınlanmamış veri

TABLO 1.2 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1998-1999)
DIŞ TİCARET

	1999													
	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	
DIŞ TİCARET (yünlük % artış)														
Değer (Cari dolar fiyatlarıyla)														
İthalat	7,6	1,4	-10,3	-16,0	-16,8	-19,0	-22,2	-29,1	-29,0	-33,2	-8,9			
İhracat	6,1	2,8	4,6	-0,7	4,4	-10,7	-10,9	-17,1	2,3	-11,2	-4,7			
Fiyat Endeksi (1994=100)														
İthalat	-3,0	-6,3	0,9	-4,0	-3,0	-7,9	-6,2	-6,8	-9,9	-11,4				
İhracat	-5,7	-4,4	-4,1	0,7	1,7	-3,1	-3,5	-1,1	-1,6	-4,1				
Miktar Endeksi (1994=100)														
İthalat	7,4	0,6	-19,3	-17,9	-15,2	-16,6	-17,3	-23,7	-17,7	-16,8				
İhracat	12,7	-1,8	3,0	-2,4	3,3	-7,8	-6,9	-13,5	4,1	-0,4				
DIŞ TİCARET DENGESİ (milyon \$)														
Aylık														
İthalat	4,168	4,193	3,729	3,660	3,638	3,525	3,843	2,201	2,752	2,916	3,310			
İhracat	2,262	2,209	2,237	2,208	2,495	2,253	2,147	1,818	2,110	2,200	1,827			
Dış Ticaret Dengesi	-1,906	-1,983	-1,492	-1,452	-1,142	-1,273	-1,697	-383	-641	-716	-1,483			
12 Aylık Kümülatif														
İthalat	49,639	49,698	49,268	48,570	47,834	47,006	45,908	45,004	43,880	42,433	42,109			
İhracat	27,166	27,226	27,325	27,309	27,414	27,144	26,881	26,505	26,552	26,274	26,184			
Dış Ticaret Dengesi	-22,473	-22,472	-21,943	-21,261	-20,419	-19,862	-19,027	-18,498	-17,329	-16,159	-15,925			
ÖDEMELER DENGESİ (milyon \$)														
Aylık														
Cari İşlemler Dengesi	191	-454	788	1,106	1,076	557	94	757	56	183				
Dış Ticaret Dengesi*	-1,474	-1,690	-1,164	-1,158	-873	-902	-1,419	-245	-473	-481				
Görünmeyenler	1,665	1,236	1,952	2,264	1,949	1,459	1,513	1,002	529	664				
12 Aylık Kümülatif														
Cari İşlemler Dengesi	-1,724	-2,197	-1,801	-1,204	-1,142	967	1,871	2,281	3,223	3,936				
Dış Ticaret Dengesi*	-15,835	-15,881	-15,408	-15,293	-14,964	-14,796	-14,332	-14,119	-13,227	-12,425				
Görünmeyenler	14,111	13,684	13,607	14,089	14,822	15,763	16,203	16,400	16,450	16,361				
Sermaye ve Rezerv Hareketleri														
Net Doğr. Yatırımlar	518	539	536	561	630	607	573	526	542	582				
Portföy Yatırımları	1,902	1,263	-1,872	-5,811	-7,165	-6,339	-6,386	-6,274	-6,678	-5,999				
Net Uzun Vad. Serm. Har.	5,660	5,776	4,993	5,168	4,600	4,320	3,985	4,108	3,828	3,297				
Net Kısa Vad. Serm. Har.	3,279	2,247	2,425	-2,027	1,609	1,998	2,601	2,012	1,856	996				
Net Hata ve Noksan	1,233	1,506	-56	4,012	13	-1,635	-2,197	-2,635	-2,108	-2,660				
Rezerv Hareketleri*	-10,868	-9,134	-4,225	-699	455	82	-447	-18	-663	-152				
MERKEZ BANKASI REZERVLERİ (milyar \$)	26,7	25,7	22,0	21,5	21,0	19,7	19,8	20,3	20,1	21,4	21,7	21,8	22,2	
DIŞ BORÇ STOKU (milyar \$)	97,1			102,3			102,6			100,1				

(*) İhracat(FOB)-İthalat(FOB), Bavlul İcaredi dabil

(**) Arıt İşaret rezervi azaltılmışı gösterir

(.) Yayımlanmamış veri

TABLO 1.3 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1998-1999)
KONSOLİDE BÜTÇE

	1999													
	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	
12 AYLIK KÜMÜLATİF (trilyon TL)														
Gelirler	8,732	9,373	9,825	10,422	10,916	11,498	11,888	12,310	12,518	12,841	13,232	13,907	14,108	
Vergi Gelirleri	6,911	7,414	7,764	8,158	8,482	8,924	9,233	9,493	9,638	9,799	10,232	10,818	..	
Vergi Dışı Gelirler	1,681	1,820	1,921	2,119	2,272	2,395	2,475	2,623	2,668	2,802	2,757	2,833	..	
Harcamalar	12,117	13,078	13,935	14,867	15,513	16,179	15,585	16,593	17,321	18,030	19,122	20,147	20,821	
Cari	3,801	3,940	4,166	4,346	4,567	4,808	5,179	5,444	5,675	5,949	6,195	6,457	..	
Yatırım	730	800	818	836	887	967	998	1,000	1,030	1,040	1,079	1,128	..	
Transferler	7,586	8,338	8,950	9,685	10,060	10,403	9,408	10,148	10,615	11,041	11,848	12,562	..	
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	1,231	1,454	1,528	1,779	1,735	1,835	2,479	2,310	2,032	1,856	1,489	1,562	1,528	
Bütçe Dengesi	-3,385	-3,705	-4,110	-4,445	-4,597	-4,681	-3,698	-4,282	-4,803	-5,189	-5,890	-6,240	-6,713	
Finansman	3,410	3,513	3,914	4,132	3,971	4,030	3,809	4,291	4,833	5,236	5,899	6,284	..	
Dış Borçlanma (net)	-404	-571	-709	-834	-933	-919	-1,036	-1,053	-1,115	-931	-894	-912	..	
İç Borçlanma (net)	422	919	1,263	1,137	1,350	1,267	1,297	2,515	3,811	5,153	6,540	7,028	..	
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	3,136	2,866	2,603	2,946	2,611	2,931	3,293	2,482	1,716	718	76	153	..	
Diğer	255	298	757	884	943	752	255	347	421	296	176	14	..	
12 AYLIK KÜMÜLATİF (milyar \$)														
Gelirler	42.0	43.0	43.4	44.4	44.8	45.6	45.2	45.6	45.0	44.9	44.5	44.7	43.9	
Vergi Gelirleri	33.4	34.1	34.3	34.7	34.8	35.3	35.2	35.2	34.7	34.3	34.6	34.7	..	
Vergi Dışı Gelirler	7.9	8.3	8.5	9.0	9.4	9.6	9.4	9.6	9.6	9.8	9.2	9.2	..	
Harcamalar	57.6	59.8	61.5	63.7	65.0	66.1	59.6	61.2	61.8	62.2	63.1	63.9	63.7	
Cari	18.6	18.4	18.6	18.7	18.9	19.2	19.6	19.8	20.1	20.4	20.6	20.7	..	
Yatırım	3.7	3.8	3.7	3.7	3.7	3.9	3.6	3.6	3.7	3.7	3.7	3.7	..	
Transferler	35.3	37.6	39.2	41.3	42.4	42.9	36.4	37.8	38.0	38.1	38.8	39.5	..	
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	5.3	6.0	6.1	6.8	6.2	6.2	9.7	9.1	7.8	7.1	5.7	5.3	5.0	
Bütçe Dengesi	-15.6	-16.8	-18.2	-19.3	-20.2	-20.5	-14.3	-15.6	-16.8	-17.3	-18.6	-19.3	-19.8	
Finansman	16.2	16.0	17.4	17.9	16.9	17.1	14.9	15.8	16.9	17.4	18.5	19.3	..	
Dış Borçlanma (net)	-2.2	-2.6	-3.1	-3.4	-3.6	-3.4	-3.8	-3.7	-4.0	-3.4	-3.4	-3.4	..	
İç Borçlanma (net)	1.4	3.3	4.7	4.0	5.1	4.7	4.7	8.5	12.6	16.3	20.2	21.0	..	
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	16.3	14.3	12.5	13.5	11.2	12.1	12.9	9.8	6.8	3.2	0.8	1.4	..	
Diğer	0.7	0.9	3.3	3.8	4.1	3.7	1.1	1.2	1.6	1.2	1.0	0.3	..	
İÇ BORÇ STOKU														
Katılyon TL	8.4	9.0	9.4	9.9	10.2	10.7	11.6	12.5	13.1	14.2	15.4	16.0	..	
Milyar \$	32.2	33.6	34.4	36.2	36.7	36.3	37.9	39.0	38.5	39.6	40.5	40.5	..	
İç Borç / MEY	58.2	57.5	59.3	59.2	57.6	58.0	59.8	60.2	61.0	61.8	62.7	63.9	..	

(..) Yayınlanmamış veri

**TABLO 1.4 ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (1998-1999)
PARASAL GELİŞMELER**

	1999												
	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.
PARA ARZLARI (yıllık % değişim)													
Dolaşımdaki Para	82.5	67.4	82.7	79.0	80.5	79.4	72.4	32.3	69.7	121.8	67.3	60.3	55.9
Vadesiz Mevduat	47.3	127.4	102.1	106.9	76.8	75.0	59.9	85.1	52.9	110.1	133.3	73.4	75.5
M1	62.9	96.7	92.1	92.1	78.5	77.1	65.7	58.8	60.2	116.1	100.0	67.4	65.8
Vadeli Mevduat	124.2	120.9	108.3	104.1	103.4	117.1	120.6	120.5	132.5	123.2	117.5	107.5	99.4
M2	106.5	114.2	104.0	101.0	96.7	107.0	106.2	103.2	112.9	121.4	113.1	97.9	91.8
Döviz Tevdiat Hesabı (TL)	107.1	104.9	99.5	102.5	93.9	81.7	76.2	67.4	62.3	64.5	75.3	71.2	72.5
M2Y	106.8	110.0	101.9	101.7	95.4	94.9	91.8	86.4	87.9	93.0	94.6	85.3	82.9
Resmî Mevduat	98.6	73.0	22.0	47.4	38.0	10.0	17.9	27.0	60.6	56.0	53.3	116.4	79.1
M.Bank. Diğer Mevduat	174.2	137.4	14.7	-19.1	-34.9	-30.2	48.8	-42.2	-37.6	-65.7	40.7	46.8	-44.1
M3Y	107.3	108.9	95.3	95.1	88.9	85.3	87.0	81.5	84.6	87.3	92.5	85.5	80.8
M2Y (trilyon TL)	14,412	15,650	15,890	16,808	17,738	18,418	19,426	20,799	21,546	23,042	24,520	25,037	26,357
M2Y'nin Bileşimi (%)													
Dolaşımdaki Para	6.09	6.11	6.64	6.56	6.16	5.77	5.69	5.26	5.35	7.25	5.52	5.07	5.19
Vadesiz Mevduat	6.21	7.95	6.98	6.69	7.08	6.08	6.06	7.41	6.32	6.56	7.57	6.38	5.95
Vadeli Mevduat	41.70	41.33	40.32	40.39	41.45	43.33	44.13	45.14	45.64	43.70	42.86	44.82	45.47
Döviz Tevdiat Hesabı	46.01	44.61	46.06	46.37	45.31	44.82	44.11	42.18	42.70	42.48	44.05	43.74	43.38
Toplam	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
KREDİ HACMİ (yıllık % değişim)													
TCMB Dolaysız Kredi	91.6	102.4	93.3	88.8	59.3	58.4	55.8	43.0	38.7	47.0	44.4	40.1	41.9
Mevduat B. Kredi	-99.7	-99.7	-99.7	-99.7	-99.7	-99.7	-99.7	-99.5	-99.5	46.3	18.1	100.0	16556.6
Kalk. ve Yat. Bankası Kredileri	110.6	118.4	107.3	101.5	68.1	66.1	62.7	46.3	43.0	45.2	42.5	38.4	38.7
	71.4	78.1	74.2	69.1	68.5	78.9	81.1	112.2	71.8	80.7	79.0	71.1	74.8
MB ANALİTİK BİLANÇO SEÇİLMİŞ KALEMLER (milyon \$)													
Net İç Varlıklar	-6,214	-4,685	-1,144	522	1,439	1,335	1,520	1,061	524	321	-1,732	-2,255	-2,951
Net Dış Varlıklar	12,250	11,437	7,939	6,345	5,648	4,924	4,929	5,647	5,981	7,434	8,144	8,376	9,418
Net Kamu	-388	-396	-336	264	518	42	-1,030	1,051	2	-122	-1,021	-1,118	-532
Açık Piyasa İşlemleri Borçları	3,975	2,115	-1,775	-2,953	-3,864	-4,677	-5,886	-3,758	3,338	3,509	2,317	2,017	1,044
MB REZERVLERİ/(İÇ BORÇ STOĞU+M2Y, %)	30.5	27.9	23.7	22.1	20.9	19.9	19.6	19.6	19.8	20.7	20.7	21.0	..

Net Dış Varlıklar = Dış Varlıklar - (Dış Yükümlülükler + Bankalar Döviz Mevduatı)

Net İç Varlıklar = Net Kamu + Bankalara Açılan Nakit Kredi + Net API + Diğer + Değerleme Hesabı

Net Kamu = Kamuya Açılan Nakit Krediler - (Kamu Mevduatı + Döviz Olarak Takip Olunan Mevduat)

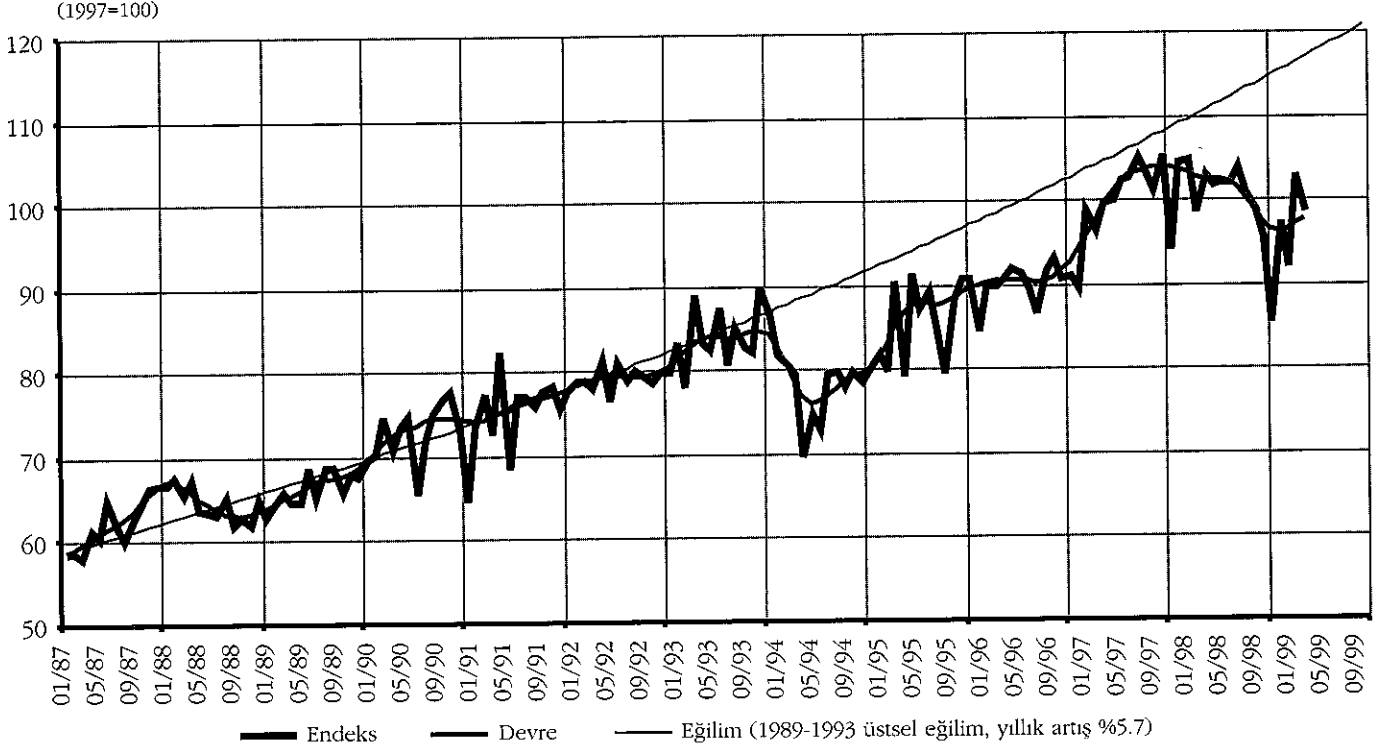
Rezerv Para = Net Dış Varlıklar + Net İç Varlıklar

TABLO 2 HARCAMALAR YÖNTEMİYLE GAYRİ SAFİ YURTİÇİ HASILA

	Yıllık % Artış			% Pay			Dönemler İtibariyle Yıllık % Artış											
	1996	1997	1998	1996	1997	1998	1996-2	1996-3	1996-4	1997-1	1997-2	1997-3	1997-4	1998-1	1998-2	1998-3	1998-4	1999-1
(1987 fiyatlarıyla, TL)																		
Özel Nihai Tüketim Harcamaları	8.5	8.4	0.1	68.2	68.8	66.8	9.5	6.2	8.1	8.2	9.8	8.9	6.6	7.8	-0.9	0.6	-6.5	-6.7
Gıda-ıçki	2.4	0.8	0.1	25.5	23.9	23.2	4.3	2.7	-4.3	0.0	4.1	-0.2	-0.1	2.5	-4.3	3.5	-2.6	-4.2
Dayanıklı Tüketim Malları	35.6	33.6	-0.3	8.9	11.1	10.7	46.5	30.0	32.3	26.6	33.3	41.9	31.6	19.8	-1.7	-1.8	-12.7	-10.6
Yan Dayanıklı Tüketim Malları	11.4	8.7	-4.6	11.4	11.5	10.6	10.5	5.9	18.2	18.5	4.0	12.1	1.8	8.0	1.6	-4.8	-21.8	-11.7
Enerji-Ulaştırma-Haberleşme Hizmetleri	5.3	3.5	5.3	9.9	9.6	9.8	5.1	2.2	4.8	3.3	5.4	1.2	4.0	9.4	2.6	6.2	3.9	-2.5
Konut Sahipliği	9.4	15.1	-0.7	6.9	7.4	7.1	4.5	7.7	17.8	9.0	23.0	18.5	7.9	9.6	0.8	-5.2	-2.9	-12.7
Devletin Nihai Tüketim Harcamaları	2.4	2.3	2.3	5.6	5.3	5.3	2.5	2.5	2.4	2.3	2.3	2.3	2.2	2.4	2.4	2.2	2.1	2.0
Maaş-Ücret	8.6	4.1	5.0	7.7	7.4	7.6	7.7	15.6	8.4	-3.9	0.6	5.9	9.9	8.7	10.8	-5.7	7.6	5.0
Mal ve Hizmet Alımı	-0.3	0.1	0.6	4.3	4.0	3.9	0.0	-0.3	-0.4	0.0	-0.2	0.2	0.4	0.7	0.5	0.7	0.6	0.4
Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu	22.2	9.2	10.0	3.4	3.5	3.7	22.6	41.9	16.1	-14.5	1.9	12.5	16.9	34.0	26.5	-12.2	12.2	16.1
Kamu Sektörü	14.1	14.8	-2.4	29.2	31.1	29.5	17.9	20.2	1.2	8.4	15.0	12.9	21.6	9.6	-0.8	-2.9	-11.4	-18.1
Makine Teçhizat	24.4	28.4	15.1	5.1	6.1	6.9	31.5	28.2	29.8	39.0	20.3	29.0	30.6	32.4	-0.1	4.0	28.0	1.4
Bina İnşaatı	12.0	36.2	23.2	1.4	1.7	2.1	63.4	0.5	19.1	78.7	-8.4	88.8	28.1	19.8	0.3	0.5	53.0	6.2
Bina Dışı İnşaat	30.2	22.8	25.0	1.2	1.3	1.6	33.0	38.1	26.8	-22.4	46.5	12.3	30.2	96.5	-3.3	37.3	23.0	-7.3
Özel Sektör	29.3	26.8	6.3	2.6	3.1	3.2	16.9	38.5	39.0	56.2	26.8	13.3	32.4	20.4	1.3	-7.0	15.7	3.1
Makine Teçhizat	12.1	11.9	-6.7	24.0	25.0	22.6	15.6	18.5	-6.0	5.9	13.9	9.4	18.5	7.1	-1.0	-4.6	-26.5	-20.7
Diğer bina inşaatı	25.2	21.2	-9.5	13.7	15.4	13.6	31.0	44.7	-5.9	11.3	24.4	19.0	28.3	12.7	0.4	-6.7	-37.2	-31.1
Konut inşaatı	2.7	4.0	4.3	1.9	1.8	1.8	2.7	2.7	2.7	4.0	4.0	4.0	4.0	8.5	3.2	5.9	-1.2	1.1
Stok Değişimleri	-2.6	-1.3	-3.8	8.4	7.7	7.2	-0.5	-1.1	-7.9	-2.6	-0.8	-1.9	0.3	-3.8	-4.6	-4.0	-2.5	-3.3
Mal ve Hizmet İhracatı	-	-	-	-0.4	-1.3	-0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mal ve Hizmet İthalatı	22.0	19.1	10.5	25.3	28.0	30.0	14.1	26.8	23.4	10.3	27.8	23.9	14.1	22.4	13.5	4.6	5.1	-8.1
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (Talep)	20.5	22.4	2.2	29.9	34.0	33.8	31.5	23.4	1.2	14.5	22.2	23.7	28.7	15.2	8.2	-1.7	-9.9	-18.6
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (Arz)	7.4	7.6	2.9	100.0	100.0	100.0	7.5	5.6	8.2	6.8	8.4	8.3	6.6	8.8	3.1	2.5	-1.4	-8.4
	7.0	7.5	2.8	-	-	-	8.1	5.3	7.0	6.9	8.5	7.0	7.8	8.7	3.0	2.4	-1.4	-8.5

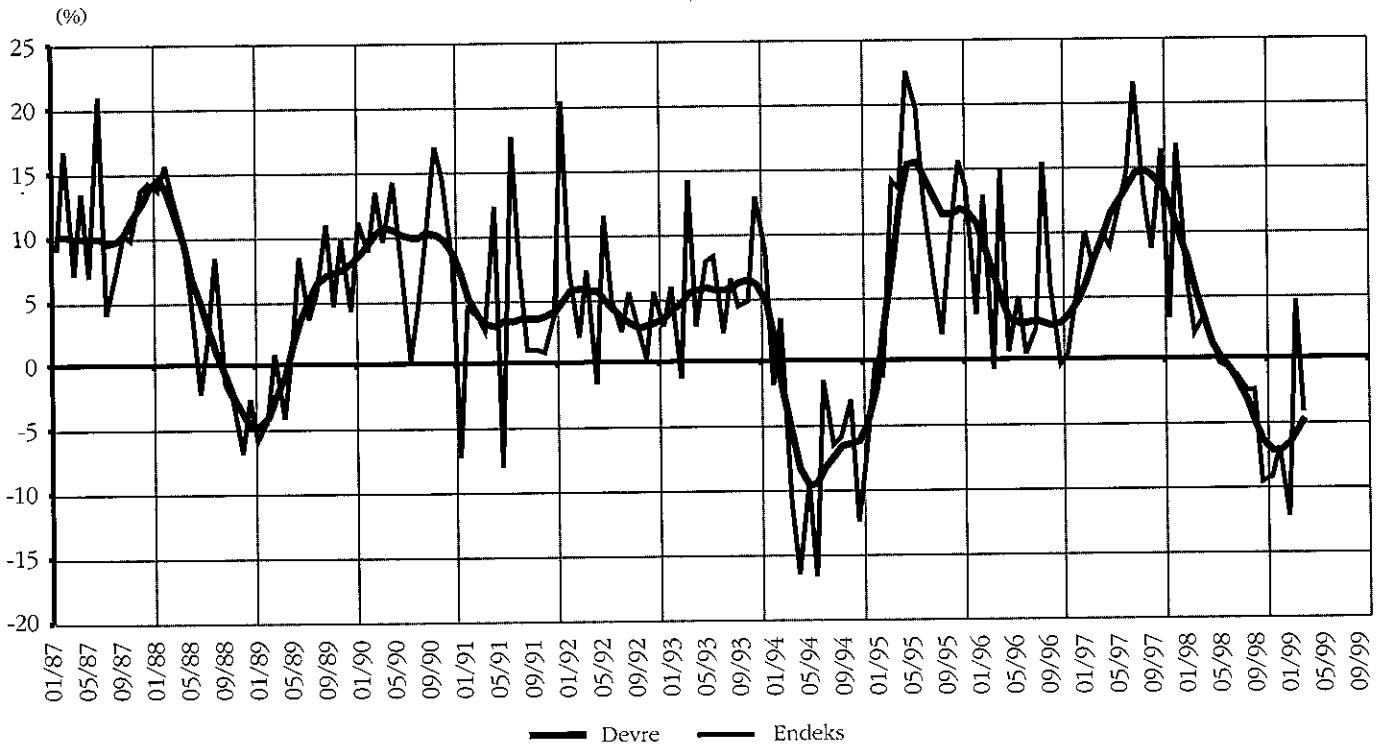
GRAFİK 1

MEVSİMSELLİKTEN ARINDIRILMIŞ SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ
(Düzey)

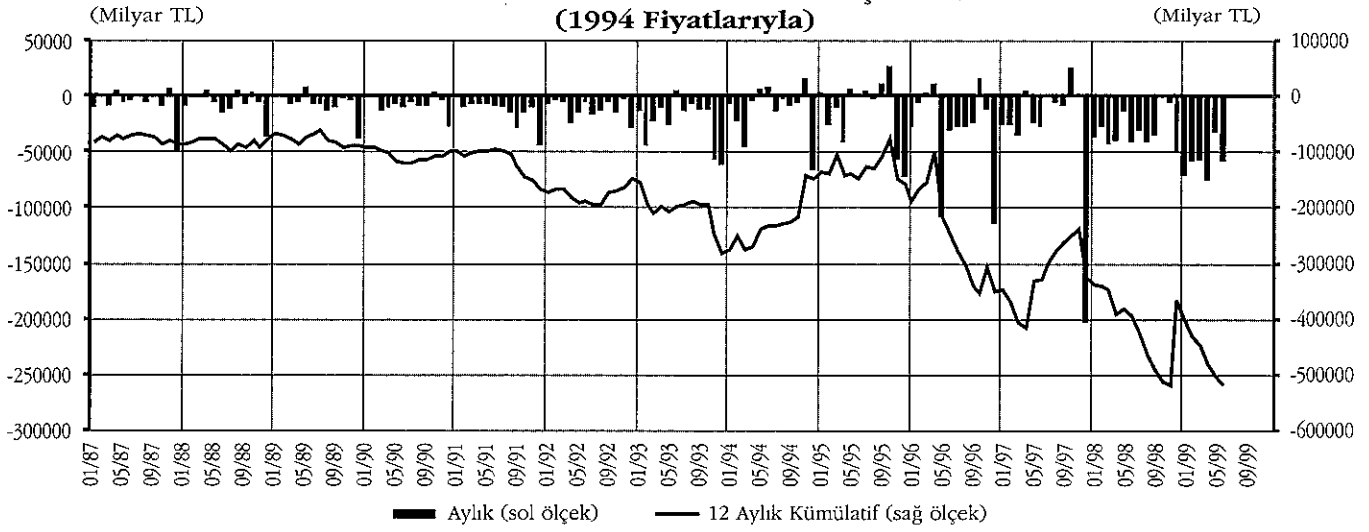
GRAFİK 2

MEVSİMSELLİKTEN ARINDIRILMIŞ SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ
(Yıllık Yüzde Artış)

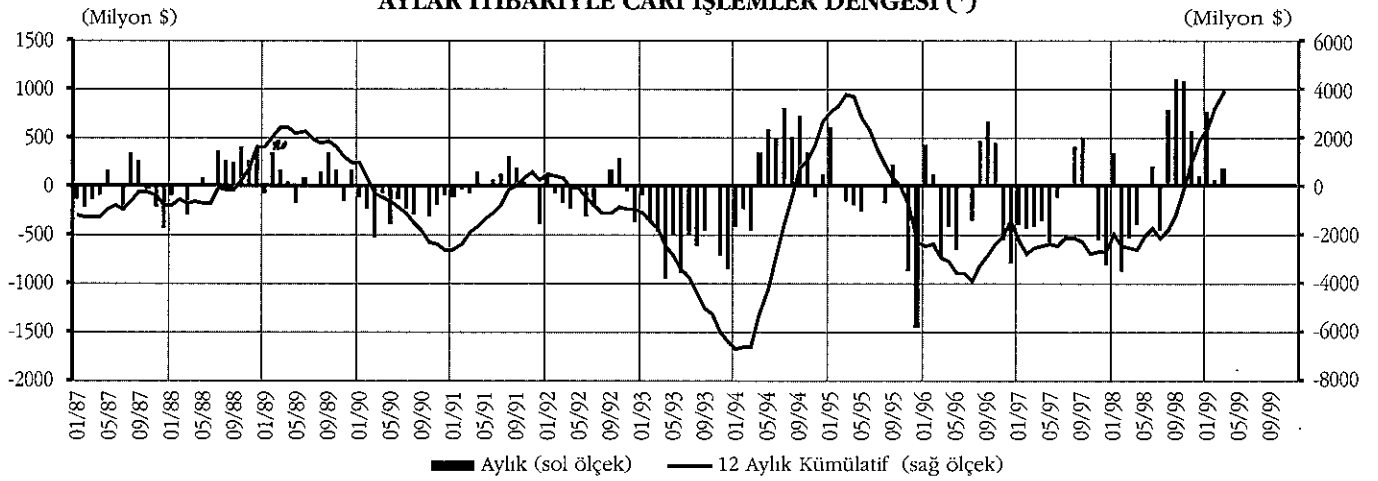
AYLAR İTİBARIYLA KONSOLİDE BÜTÇE DENGESİ
(1994 Fiyatlarıyla)

GRAFİK 3

AYLAR İTİBARIYLA CARİ İŞLEMLER DENGESİ (*)

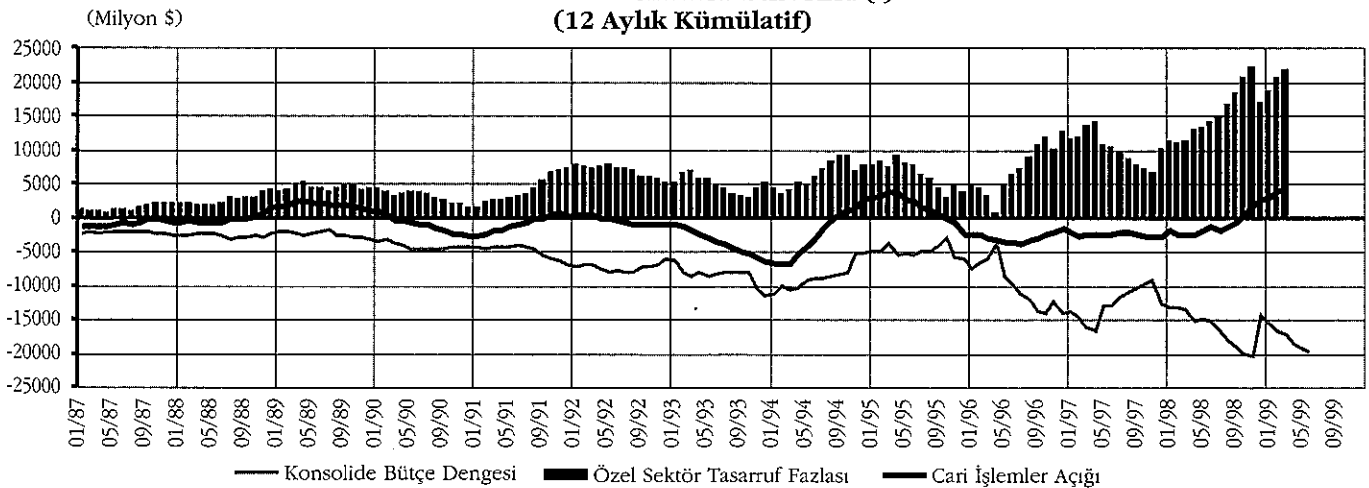
GRAFİK 4

(*) 1/96'dan itibaren aylık rakamlarda bavul ticareti dabilirdir.

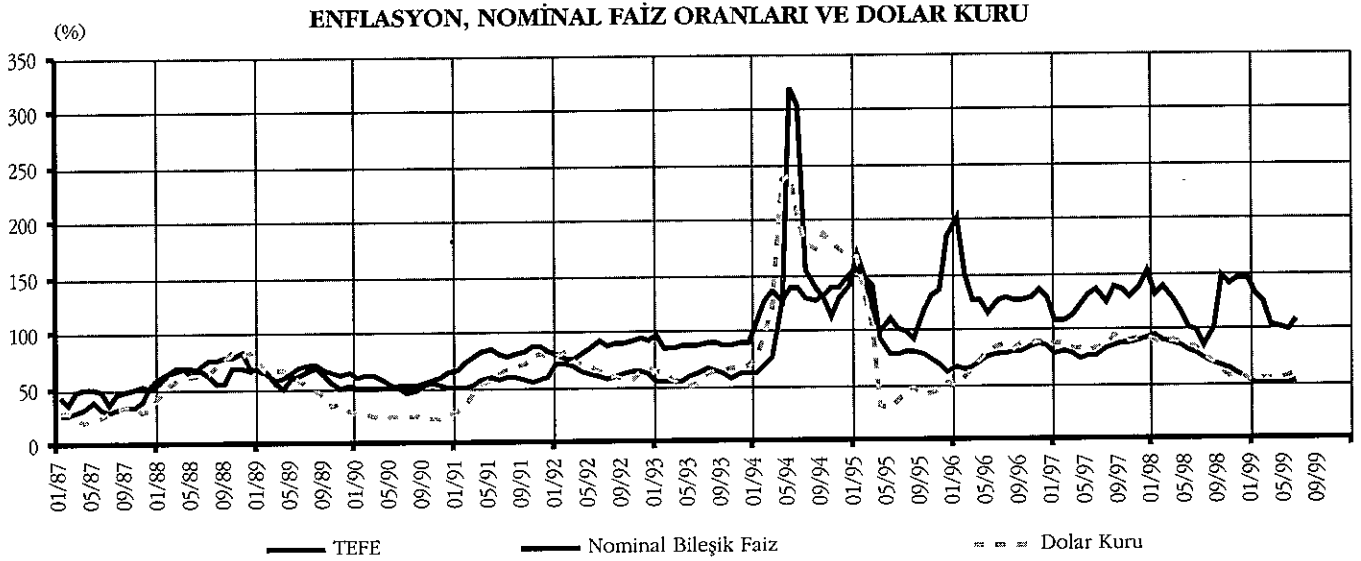
YATIRIM - TASARRUF DENGESİ (*)
(12 Aylık Kümülatif)

GRAFİK 5

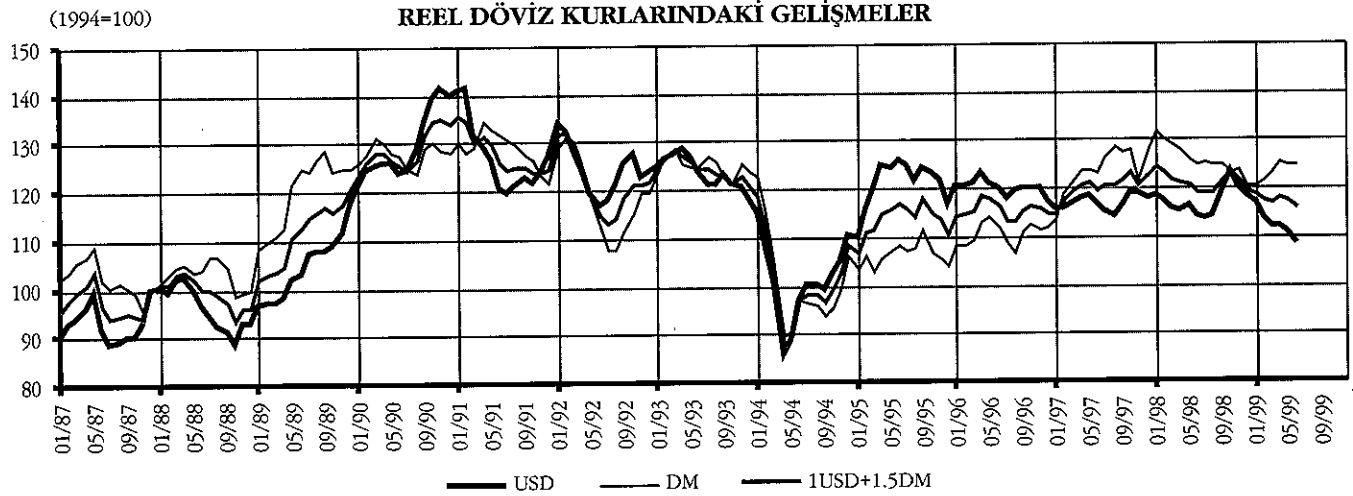

(*) Toplam kamu kesimi tasarruf açığı aylık olarak izlenemediği için konsolide bütçe açığı gösterge olarak kullanılmıştır. Özel sektör net tasarruf göstergesi ise konsolide bütçe açığı ve cari işlemler dengesinin cebirsel toplamı olarak hesaplanmıştır. Cari işlemler dengesinde 1/96-3/99 döneminde bavul ticareti dahil aylık rakamlar kullanılmıştır. Bu nedenle seride kırılma meydana gelmektedir.

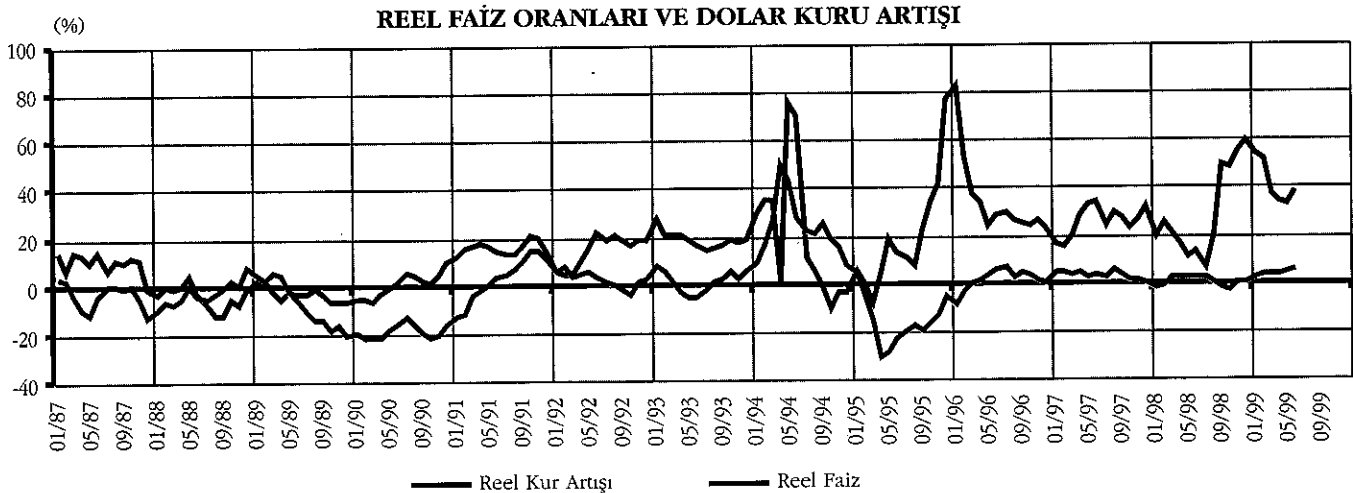
GRAFİK 6

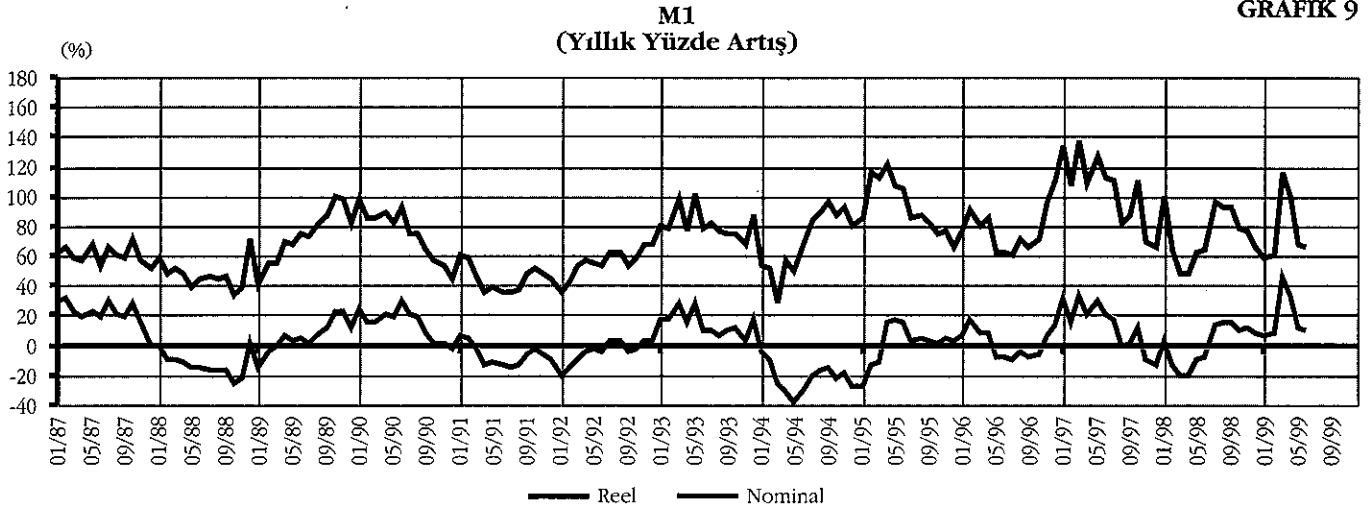
GRAFİK 7

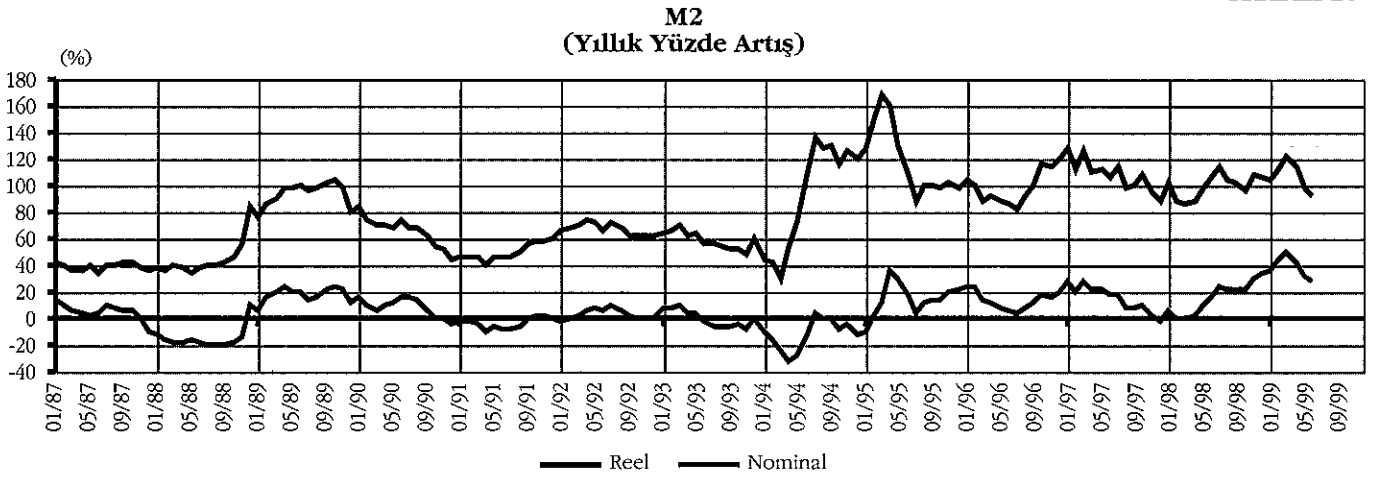
GRAFİK 8

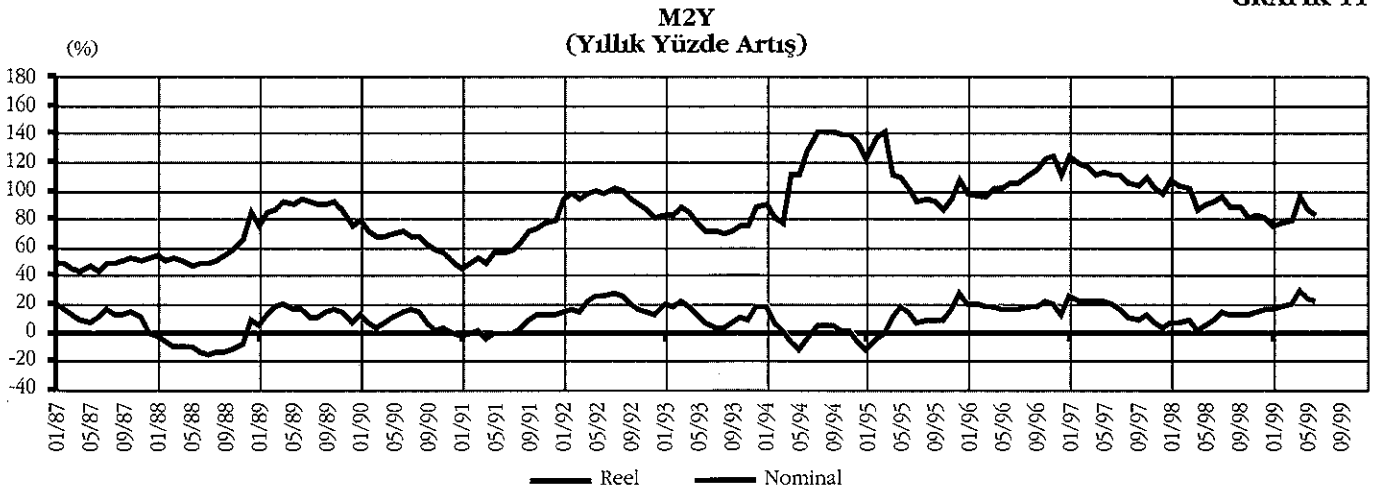
GRAFİK 9

GRAFİK 10

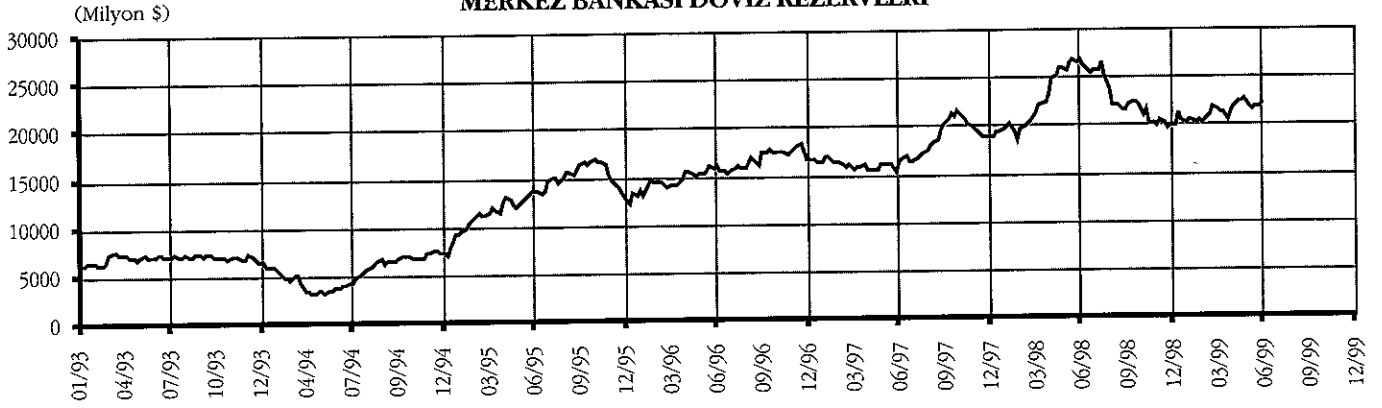

GRAFİK 11

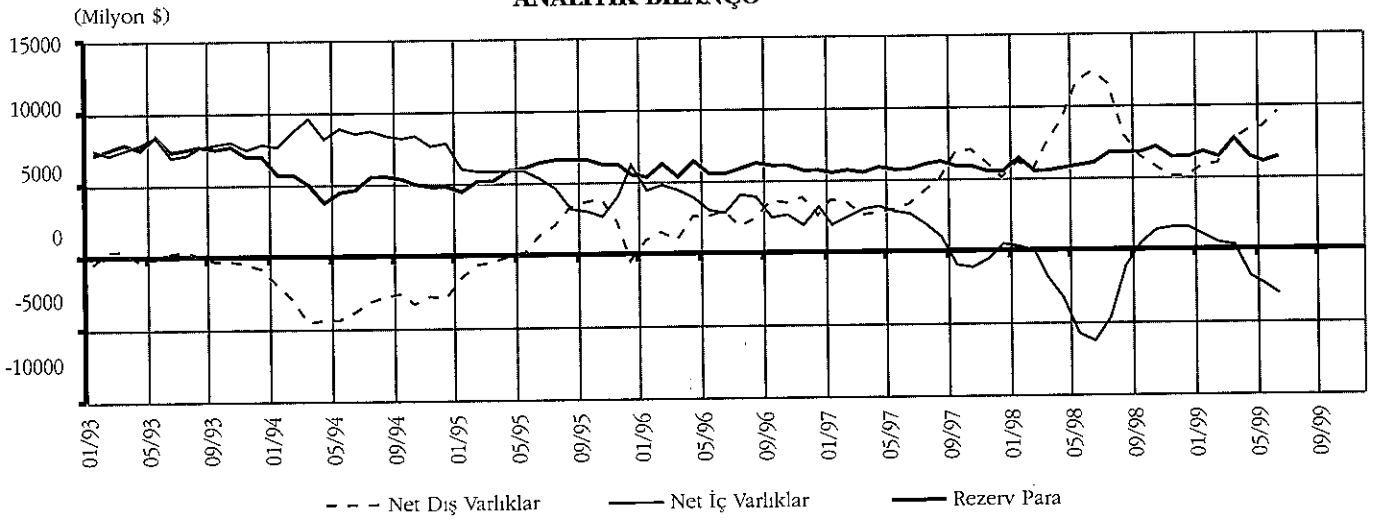
GRAFİK 12

MERKEZ BANKASI DÖVİZ REZERVLERİ

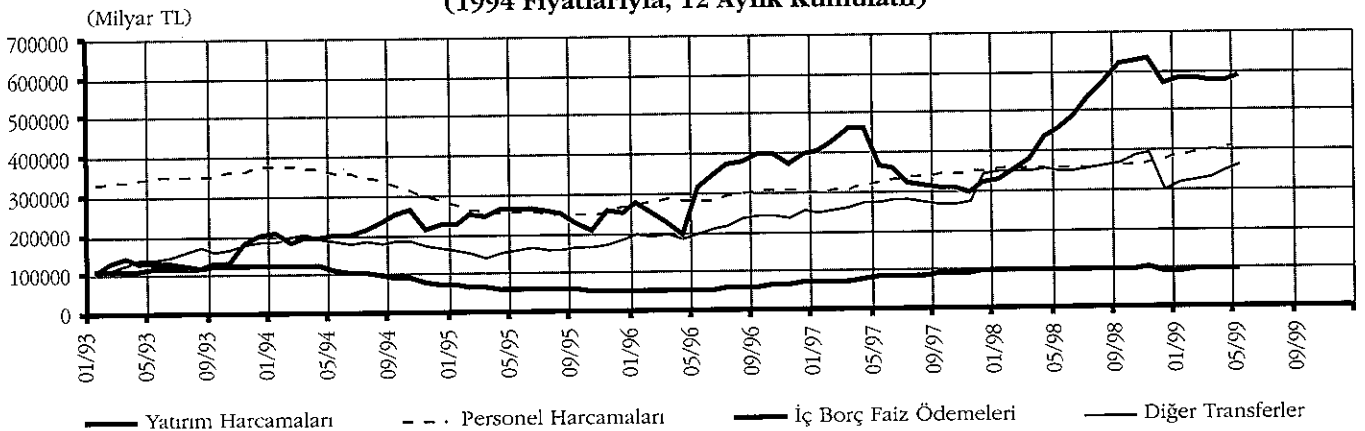
GRAFİK 13

ANALİTİK BİLANÇO

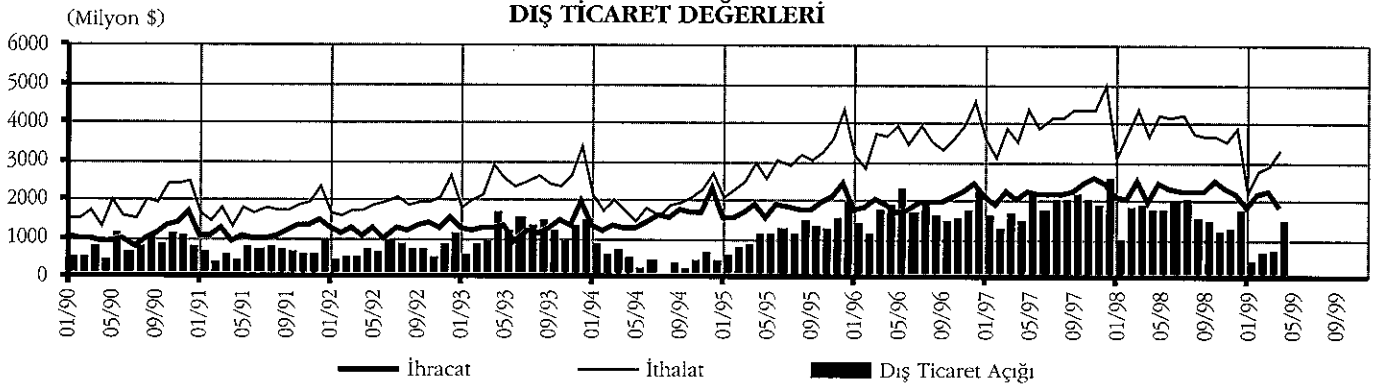

GRAFİK 14

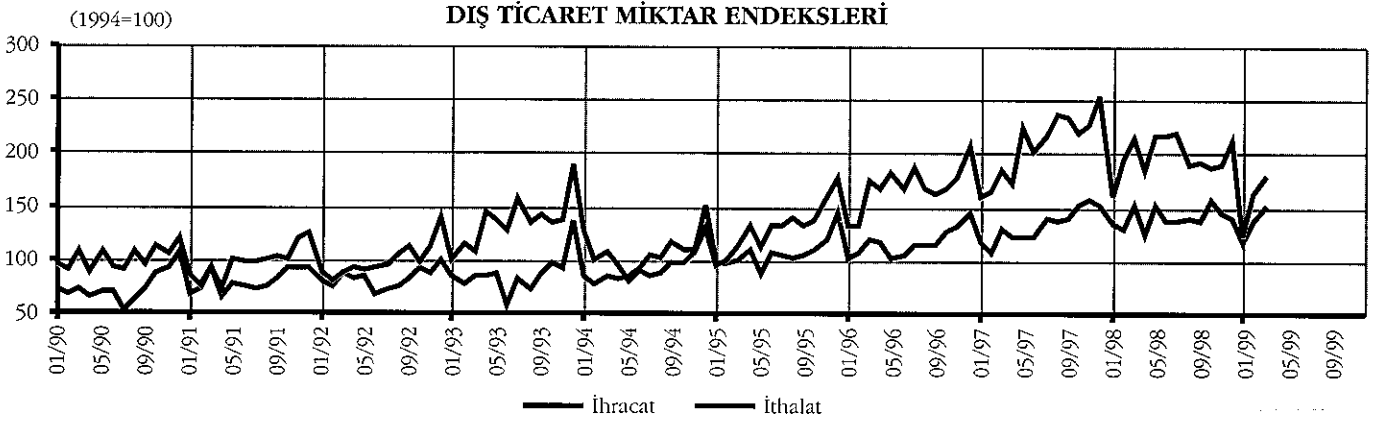
KONSOLİDE BÜTÇE HARCAMALARI
(1994 Fiyatlarıyla, 12 Aylık Kümülatif)

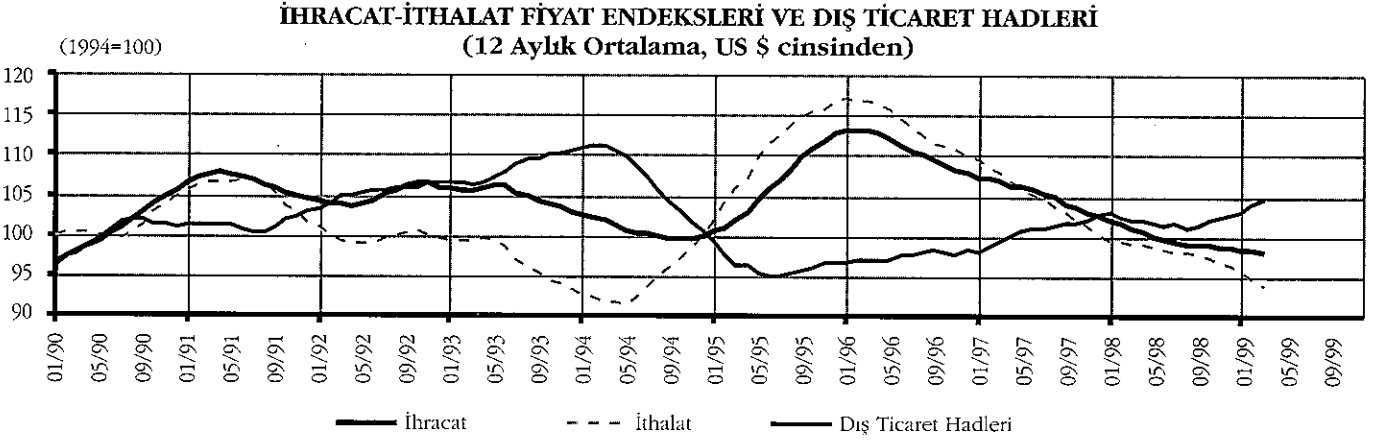
GRAFİK 15

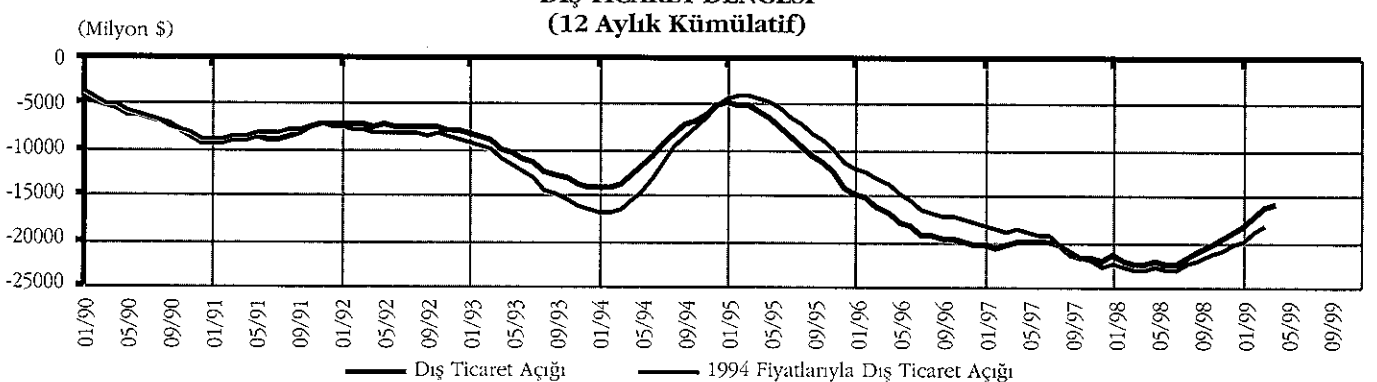
GRAFİK 16

GRAFİK 17

GRAFİK 18

TÜSİAD MAKROEKONOMİK SENARYOLARI

Uygulanmakta olan ekonomi politikalarının devam etmesi durumunda

	1998				1999				2000					
	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek	Yıllık	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek	Yıllık	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek
Gelir (GSMH)(sabit fiyatlarla)*	9.2	4.4	2.4	0.7	3.8	-8.4	3.6	5.8	0.6	9.4	4.1	3.3	3.7	4.7
Enflasyon (TEFE)*	89.2	79.9	68.4	58.2	71.8	48.8	50.1	54.3	51.2	57.8	58.1	61.5	62.9	60.3
Rezerv Para *	90.1	86.6	84.4	84.4	86.0	84.1	66.2	64.0	68.2	60.3	69.4	72.6	75.1	70.0
Konsolide Bütçe Geliri (tril TL)	2,041	2,972	3,239	3,636	11,888	2,994	4,257	4,781	5,980	18,011	7,014	8,540	9,690	30,926
Konsolide Bütçe Gideri (tril TL)	3,002	3,896	4,386	4,301	15,585	5,447	6,347	6,974	8,914	27,682	8,494	9,872	16,383	43,686
Konsolide Bütçe Denge (tril TL)	-961	-924	-1,147	-665	-3,698	-2,452	-2,090	-2,194	-2,934	-9,670	-1,923	-1,332	-6,694	-12,760
Konsolide Bütçe Denge (milyar \$)	-4.4	-3.7	-4.2	-2.3	-14.5	-7.2	-5.3	-5.1	-6.1	-23.7	-3.2	-2.0	-8.9	-19.2
Kons.Büt.Denge(GSMH'ya oranı, %)					-7.0					-11.0				-8.7
Nominal Döviz Kuru (TL/\$)	219,385	252,532	272,037	292,747	259,175	340,696	395,326	432,513	477,845	411,595	605,545	664,912	756,116	641,602
Nominal Döviz Kuru*	84.7	83.9	67.7	55.6	70.9	55.3	56.5	59.0	63.2	58.8	53.2	53.7	58.2	55.9
Reel Döviz Kuru (Aralık 87=1)	0.399	0.386	0.388	0.404	0.394	0.383	0.370	0.368	0.382	0.376	0.386	0.386	0.393	0.386
Reel Döviz Kuru*	0.5	-3.4	0.5	4.1	0.6	-4.2	-4.1	-5.2	-5.4	-4.7	-0.4	5.0	2.9	2.7
Nominal Faiz (bileşik %)	131.1	104.0	110.5	143.6	122.3	119.7	103.3	91.5	92.6	101.8	92.7	103.2	114.7	107.9
Reel Faiz (bileşik %)	47.6	35.4	25.0	54.0	28.6	47.6	35.4	27.0	24.8	33.7	22.1	28.5	32.9	29.8
İthalat (milyar \$)	11.3	12.0	11.6	11.0	45.9	7.9	9.8	11.6	13.8	43.1	10.4	11.8	12.9	15.9
İhracat (milyar \$)	6.7	6.6	6.7	6.9	26.9	6.1	6.2	6.7	7.9	27.0	7.1	7.3	7.6	8.5
Dış Ticaret Denge (milyar \$)	-4.6	-5.4	-4.9	-4.1	-19.0	-1.7	-3.6	-4.9	-5.9	-16.1	-3.2	-4.5	-5.3	-7.4

IMF ile Stand-By anlaşması yapılmazı durumunda

	1998				1999				2000					
	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek	Yıllık	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek	Yıllık	I.Çeyrek	II.Çeyrek	III.Çeyrek	IV.Çeyrek
Gelir (GSMH)(sabit fiyatlarla)*	9.2	4.4	2.4	0.7	3.8	-8.4	3.4	5.5	0.5	4.6	3.1	2.5	2.9	3.1
Enflasyon (TEFE)*	89.2	79.9	68.4	58.2	71.8	48.8	50.1	53.8	51.0	56.6	50.5	42.0	34.2	44.8
Rezerv Para *	90.1	86.6	84.4	84.4	86.0	84.1	66.2	63.2	67.8	64.1	60.2	61.0	59.8	61.1
Konsolide Bütçe Geliri (tril TL)	2,041	2,972	3,239	3,636	11,888	2,994	4,257	4,891	5,874	18,015	5,282	6,714	7,440	27,726
Konsolide Bütçe Gideri (tril TL)	3,002	3,896	4,386	4,301	15,585	5,447	6,347	6,974	8,914	27,582	7,294	7,937	9,472	37,786
Konsolide Bütçe Denge (tril TL)	-961	-924	-1,147	-665	-3,698	-2,452	-2,090	-2,084	-2,940	-9,566	-2,011	-1,223	-2,032	-4,794
Konsolide Bütçe Denge (milyar \$)	-4.4	-3.7	-4.2	-2.3	-14.5	-7.2	-5.3	-4.9	-6.3	-23.6	-3.9	-2.2	-3.6	-17.6
Kons.Büt.Denge(GSMH'ya oranı, %)					-7.0					-10.9				-7.8
Nominal Döviz Kuru (TL/\$)	219,385	252,532	272,037	292,747	259,175	340,696	395,326	429,325	468,051	408,399	520,731	567,682	601,914	561,834
Nominal Döviz Kuru*	84.7	83.9	67.7	55.6	70.9	55.3	56.5	57.9	59.9	57.6	52.8	40.9	32.2	37.6
Reel Döviz Kuru (Aralık 87=1)	0.399	0.386	0.388	0.404	0.394	0.383	0.370	0.370	0.389	0.378	0.392	0.395	0.397	0.398
Reel Döviz Kuru*	0.5	-3.4	0.5	4.1	0.6	-4.2	-4.1	-4.7	-4.2	-4.2	2.4	6.8	7.4	4.3
Nominal Faiz (bileşik %)	131.1	104.0	110.5	143.6	122.3	119.7	103.3	90.1	91.6	101.2	90.6	80.9	69.6	75.7
Reel Faiz (bileşik %)	47.6	35.4	25.0	54.0	28.6	47.6	35.4	26.3	24.5	33.5	21.8	20.2	19.5	20.4
İthalat (milyar \$)	11.3	12.0	11.6	11.0	45.9	7.9	9.8	11.6	13.5	42.8	10.4	11.7	12.9	14.8
İhracat (milyar \$)	6.7	6.6	6.7	6.9	26.9	6.1	6.2	6.8	8.2	27.3	7.4	7.3	7.9	8.8
Dış Ticaret Denge (milyar \$)	-4.6	-5.4	-4.9	-4.1	-19.0	-1.7	-3.6	-4.8	-5.3	-15.4	-2.9	-4.4	-5.0	-6.0

Renklendirilmiş rakamlar TÜSİAD tabiriştir.
(* Bir önceki yılın aynı döneminde göre yıllık yatacağı değişimi gösterir.)

YÖNETİM
TÜSİAD: Meşrutiyet Caddesi 74, Tepebaşı 80050, İSTANBUL. Tel:(0212) 249 54 48 - 249 07 23 Fax: (0212)249 13 50
TÜSİAD Adına Sahibi: Erkut Yücaoglu **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür:** Ümit İzmen
Yayın Kurulu: Erkut Yücaoglu, Korkmaz Ilkorur, Haluk Tükel, Ümit İzmen, Aşlı Savranoglu, Eda Alidedeoğlu, Türker Hamzaoglu
Yapım: Lebib Yatkin Yayınları ve Basım İşleri A.Ş.
TÜSİAD KONJONKTÜR'ün 21. sayısı Mart-Temmuz aylarının bilinen son rakamlarına ve tabanlıklarına dayanılarak hazırlanmıştır.
 Tüm hakları saklıdır. © TÜSİAD 1999
 Yayın No. TÜSİAD-1799-7-265

